

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศที่กำลังพัฒนา ประชาชนของประเทศจะประสบปัญหาความยากจน มีโรคภัยไข้เจ็บ นานาประการและด้อยการศึกษาโดยเหตุที่ประเทศไทยมีประชาชนกว่า ๘๐% อาศัยอยู่ในชนบท ซึ่งขาดความเจริญทุกด้าน ตั้งแต่การศึกษา ความยากจนและประกอบกับการประกอบอาชีพทางการเกษตรอันเป็นรากฐานแห่งเศรษฐกิจของประเทศ ความมั่นคงของชาติขึ้นอยู่กับคุณภาพของ ประชาชน เมื่อประชาชนส่วนใหญ่ขาดคุณภาพ จึงจำเป็นที่รัฐบาลจะต้องจัดดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ประชาชนได้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นการนำมาซึ่งความเจริญของท้องถิ่น ตลอดจนความเจริญและความมั่นคงของประเทศในการดำเนินการนั้นคือการพัฒนาชุมชนและได้กำหนดโครงการพัฒนาชุมชนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะยกระดับความเป็นอยู่ของชาวชนบทให้ดีขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง การพัฒนาชุมชนจึงเป็นการเสริมสร้างรากฐานความเจริญมั่นคงให้แก่ประเทศชาติและเป็นการเตรียมพื้นฐานอันสำคัญในการพัฒนาทุกด้านผลของการพัฒนาชุมชนจะเป็นการก่อให้เกิดการรับรู้เทคนิคและวิธีการผลผลิต และเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ในการประกอบอาชีพให้ได้ผลผลิตดีขึ้นกว่าเดิมมีรายได้สูงขึ้นและความเป็นอยู่ของประชาชนเองก็ดีขึ้นด้วยอันจะเป็นบันไดนำไปสู่ความเจริญของท้องถิ่น^๑

นับตั้งแต่ประเทศไทยประกาศใช้แผนพัฒนาประเทศฉบับแรกเป็นต้นมา พระสงฆ์ไทยได้ถูกระดมให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ในช่วงทศวรรษแรกของการพัฒนารัฐบาลไทย โดยเฉพาะภายใต้การนำของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์และจอมพลถนอม กิตติขจรได้พยายามแสวงหาความชอบธรรมและสร้างเสถียรภาพในการปกครอง จึงได้เร่งรัดพัฒนาประเทศเพื่อสนองความต้องการของประชาชนทางด้านวัตถุ โดยการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อเสถียรภาพของรัฐบาลและเพื่อความมั่นคงของประเทศชาติ พระสงฆ์จึงได้ถูกระดมมาช่วยงานพัฒนาชนบท โดยมีความคิดพื้นฐานที่ว่าเมื่อประชาชนได้รับการช่วยเหลือทางด้านวัตถุแล้ว ประชาชนจะไม่ศรัทธาต่อลัทธิตรงกันข้าม บทบาทของพระสงฆ์ในโครงการพัฒนาชนบทจึงเน้นหนักในการแนะนำประชาชนในการพัฒนาทั้งทางด้านอาชีพ การศึกษาอนามัยและการก่อสร้างถาวรวัตถุ อีกโครงการหนึ่งคือโครงการยกระดับศีลธรรมประชาชนโดยเฉพาะโครงการพระธรรมทูต จะอบรมให้ประชาชนเข้าใจและศรัทธาในพุทธศาสนาพร้อมกับแนะนำแนวทางการพัฒนาทางด้านวัตถุไปด้วย^๒

บทบาทของพระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาชุมชนในอดีตนั้นมีมากมาย และบทบาทดังกล่าวนี้ พระสงฆ์ก็ยังได้กระทำสืบเนื่องกันมาโดยไม่ขาดสาย ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านการศึกษา การพัฒนาจิตใจหรือการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์อื่นๆ ซึ่งอาจกระทำมากบ้างน้อยบ้างหรือเน้นในด้านใดด้านหนึ่งมากกว่า สุดแล้วแต่สภาพแวดล้อมของสังคมและความสมัครใจของ

^๑ทวี ทิมขำ, การพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๘), หน้า ๖.

^๒สมบุรณ์ สุขสำราญ, “บทบาทของพุทธศาสนากับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม”, งานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗), หน้า ๓๕.

พระสงฆ์เองโดยไม่มีกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ปัจจุบันบทบาทในการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ส่วนใหญ่จะเน้นที่ชนบทมากกว่าในเมือง ด้วยเหตุที่สภาพสังคมในชนบทนั้นยังมีแบบเก่าอยู่เป็นจำนวนมากคือ เป็นสังคมที่มีวัดเป็นศูนย์กลางในการประกอบกิจกรรมแทบทุกด้านของหมู่บ้าน มีภิกษุเป็นผู้นำที่สำคัญของชุมชน ดังนั้นพระสงฆ์จึงมีบทบาทเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านโดยปริยาย กิจกรรมใดที่เป็นเพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่หมู่บ้าน พระสงฆ์ก็มักเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยเสมอ โดยยึดหลักกว่าเป็นการให้ความช่วยเหลือโดยเมตตากรุณาโดยพื้นฐานความจริงที่ว่าท่านเป็นส่วนหนึ่งในชุมชนแห่งนั้น และจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยปัจจัยการดำรงชีพจากชาวบ้าน ซึ่งความเป็นอยู่ที่สุขสมบูรณ์ของหมู่บ้านก็ย่อมมีผลต่อความเป็นอยู่ของตัวท่านเองด้วย จึงเป็นที่ปรากฏให้เห็นโดยทั่วไปว่า ก่อนที่รัฐบาลจะได้เริ่มพัฒนาชุมชนชนบท และวางแผนโครงการจัดตั้งพัฒนาการตลอดจนการให้บริการต่าง ๆ เข้าไปยังท้องถิ่นชนบททางไกลนั้น พระสงฆ์ซึ่งจำพรรษาอยู่ในหมู่บ้านแต่ละแห่งก็ได้มีบทบาทในการเป็นผู้นำการพัฒนาหมู่บ้านนั้นๆ อย่างไม่เป็นทางการอยู่แล้ว จนเป็นปกติวิสัยและเมื่องานพัฒนาดังกล่าวเข้าไปถึงหมู่บ้าน ท่านก็ได้เข้าร่วมงานเหล่านั้นด้วยความเต็มใจ เช่น เป็นผู้ดำเนินการเสนอความคิดริเริ่ม และเป็นที่ปรึกษาและเป็นศูนย์รวมแห่งศรัทธาเรียกความร่วมมือจากชาวบ้านในการสร้างสาธารณสมบัติและสิ่งสาธารณูปโภค^๓ เป็นต้น

หน่วย อ.ป.ต. มีวัตถุประสงค์หลัก ๕ ประการ คือ ๑) เพื่อสงเคราะห์อนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลที่หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลตั้งอยู่ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้ช่วยเหลือตนเองได้ และพัฒนาตนเองให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้น ๆ ๒) เพื่อเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างวัด บ้าน และหน่วยราชการในการที่จะร่วมกันพัฒนาท้องถิ่น ให้เจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน ๓) เพื่อเป็นศูนย์รวมความคิดของประชาชนทุกหมู่เหล่า กล่าวคือ ใครมีความคิดอะไรที่เป็นประโยชน์สร้างสรรค์ที่จะนำมาพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญรุ่งเรืองให้มาแสดงออกที่ศูนย์หน่วย อ.ป.ต. เข้าทำนองที่ว่าร่วมกันคิดร่วมกันทำจะนำชาติให้เจริญ ๔) เพื่อเป็นศูนย์รวมพลังในการป้องกันหมู่บ้านให้เกิดสันติสุข ช่วยกันปกป้องพิทักษ์รักษาชีวิตและทรัพย์สินของทุกคนในหมู่บ้านให้เกิดความปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นโจรภัย อัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย หรือภัยอื่น ๆ ให้ทุกคนนอนตาหลับเข้าทำนองที่ว่า ถึงคราวมีความทุกข์ช่วยกันแก้ไข ถึงคราวสุขสบายก็ไม่ตกอยู่ในความประมาท ๕) เพื่อเป็นศูนย์รวมข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูลข่าวสารของทางราชการจำเป็นจะต้องรับทราบอย่างทันทั่วถึงตรงไปตรงมา ยุคนี้เป็นยุคข้อมูลข่าวสารเรื่องราวต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ถ้าหากได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้องจะทำให้เราเข้าใจสถานการณ์ของบ้านเมืองไม่ถูกต้อง และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาก็ไม่ถูกต้อง^๔

พระครูพิศาลประชานาถ เป็นพระสงฆ์นักพัฒนาที่ทำหน้าที่ภาวนาผู้นำของพระสงฆ์อย่างครบถ้วนและถูกต้อง คือ ประพฤติตามพระธรรมวินัย เกี่ยวกับการพัฒนานั้นในช่วง ๔๐ กว่าปีที่ผ่านมา ได้พัฒนาชุมชนทำกิจกรรมค่อนข้างหลากหลาย เช่น การจัดตั้งพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก การทำสวน

^๓พิทยา สายหุ, บทบาทของพัฒนาการในหมู่บ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือในสังคมวิทยาของหมู่บ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, งานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์, ๒๕๑๑), หน้า ๒๙๗.

^๔พิสิฐ เจริญสุข, คู่มือการปฏิบัติงานของ หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๑), หน้า ๑ - ๒.

สมุนไพรเพื่อการศึกษาสำหรับชุมชน การตั้งธนาคารข้าวสำหรับชุมชน การจัดธนาคารโค กระบือ เพื่ออนุรักษ์สัตว์ การทำเกษตรเพื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและหมู่บ้าน การทำโครงการเลี้ยงโคนมเพื่อสุขภาพเด็กเล็ก การสร้างศูนย์อบรมฝึกอาชีพแก่คนในชุมชน การตั้งสถานพยาบาลและจัดหาอุปกรณ์ การแพทย์เพื่อรักษาพยาบาลคนในชุมชน การตั้งนิคมเกษตรชาวพุทธ การพัฒนาถนน การหาแหล่งน้ำและประปาชุมชนเพื่อใช้อุปโภคบริโภค เป็นศูนย์อบรมประชาชนประจำตำบล เพื่ออำนวยความสะดวกและความผาสุกแก่มวลชนโดยมีเป้าประสงค์ ๘ ประการคือ ๑) ส่งเสริมศีลธรรม และวัฒนธรรม ๒) สุขภาพอนามัย ๓) สัมมาอาชีพ ๔) สันติสุข ๕) ศึกษาสงเคราะห์ ๖) สาธารณสงเคราะห์ ๗) กตัญญูกตเวที ๘) สามัคคีธรรม^๕ จะเห็นได้ว่าพระครูพิศาลประชานาถได้ จัดทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนอันเป็นประโยชน์ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านเป็นที่ตั้ง แม้ปัจจุบันท่านอายุมาก แต่ก็ยังไม่หยุดงานด้านการพัฒนาชุมชน ท่านได้รับความร่วมมือจากภาครัฐและเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านเพชรบุรี ในการเผยแพร่แนวความคิดการพึ่งตนเองและพึ่งพากันเองตามวิถีชาวพุทธ และตามแนวทฤษฎีใหม่ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โดยให้การศึกษาตามแนวพระราชดำริและพยายามชักชวนชาวบ้านในชุมชน ทั้งหมู่บ้านของท่านและหมู่บ้านใกล้เคียง ให้ลด ละ เลิก อบายมุข หันมาทำเกษตรแบบผสมผสาน เน้นการพึ่งพาตนเองและธรรมชาติ และคืนธรรมชาติให้สภาพแวดล้อม ให้มีความขยัน อดทน อดออม พยายามทำเพื่อให้ตนมีกินมีใช้ และรู้จักประมาณตัวเอง และที่สำคัญเน้นความร่วมมือประสานใจในการทำงานร่วมกันอย่างสมัครสมานสามัคคีปรองดองและร่วมกันพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกันทั้งบ้าน วัด โรงเรียน (บวร) โดยที่ท่านมีอุดมคติประจำใจว่า “ทำดีด้วยใจ ซื่อสัตย์” และ “อุปสรรคไม่มีบารมีไม่เกิด พระสงฆ์จะไม่ทิ้งประชาชน เพื่อสร้างมนุษยสัมพันธ์และอัตถสมบัติเพื่อความมั่นคง” ตลอดทั้ง “ประชาชนอดอยาก พระก็ปากแห้ง ประชนมั่งคั่ง พระก็สำราญ”

ในส่วนของอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรีนั้น ชุมชนแต่ละชุมชนมีปัญหาแตกต่างกันเช่น ปัญหาความยากจน ทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป กระแสความแปรปรวน ท่วมทับทางวัฒนธรรม ครอบครัวชีวิตชาวบ้านอย่างต่อเนื่อง การดำเนินชีวิตของคนถูกรอบงำโดยสื่อในด้านต่างๆ ชาวบ้านมีความทุกข์ เครียดในการแสวงหาปัจจัย ๔ ในการยังชีพจากภาวะความบีบคั้นดังกล่าว เป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวแตกแยกลูกหลานไม่อยู่ในโอวาท การจัดการอบรมศีลธรรมรูปแบบเดิมๆ ไม่สามารถจะกอบกู้ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและจิตใจของประชาชนหรือชุมชนได้ ดังนั้นเพื่อหาทางออกให้แก่ชุมชนให้เป็นรูปธรรม จึงได้ดำเนินงานตามแผนงานของระเบียบมหาเถรสมาคมโดยมีหลักการทำงาน ๘ ประการอันเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ตรงสาเหตุที่เกิดขึ้นกับประชาชนและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ปัญหาดังกล่าว ประชาชนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ระหว่างพระสงฆ์กับประชาชนลดน้อยลง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าวัดและพระสงฆ์ในปัจจุบันไม่ค่อยมีบทบาททำหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนให้มีคุณภาพเพื่อที่จะพัฒนาชุมชนเท่าที่ควร ปัญหาของชุมชนนั้นๆ มีฐานะยากจน ทุกคนต่างก็พยายามที่จะช่วยเหลือภารกิจในครอบครัวของตนเองโดยไม่ได้สนใจกับบทบาทของพระสงฆ์ชุมชนแต่ละแห่งมีปัญหาที่คล้ายกัน

^๕ พิสิฐ เจริญสุข, กองศาสนศึกษา กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือการปฏิบัติงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๑), หน้า ๔๗.

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาระดับประสิทธิผลการดำเนินงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลที่มีต่อการพัฒนาชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเป็นประโยชน์แก่หน่วยงาน คณะสงฆ์ในจังหวัดสุพรรณบุรี และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ผลการเปรียบเทียบบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ตามความคิดเห็นของพระสงฆ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

๑.๓.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษา บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมุ่งศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ๘ ด้าน^๖ คือ ๑) ศีลธรรมวัฒนธรรม ๒) สุขภาพอนามัย ๓) สัมมาชีพ ๔) สันติสุข ๕) ศึกษาสงเคราะห์ ๖) สาธารณสงเคราะห์ ๗) กตัญญูกตเวทีตาธรรม ๘) สามัคคีธรรม

^๖สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครสวรรค์. ระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พ.ศ. ๒๕๔๖.

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย คือ ๑. สถานภาพ ๒. อายุ ๓. พรรษา ๔. ความรู้ทางนิกกรรม ๕. ความรู้ทางสายสามัญ ๖. ตำแหน่งทางคณะสงฆ์

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ๘ ด้าน คือ ๑) ด้านศีลธรรมวัฒนธรรม ๒) ด้านสุขภาพอนามัย ๓) ด้านสัมมาชีพ ๔) ด้านสันติสุข ๕) ด้านศึกษาสงเคราะห์ ๖) ด้านสาธารณสงเคราะห์ ๗) ด้านกตัญญูกตเวทีตาธรรม ๘) ด้านสามัคคีธรรม

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มประชากรจากการให้ตอบแบบสอบถาม คือ พระสงฆ์ที่สังกัดในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยเก็บข้อมูลจากพระภิกษุ จำนวน ๑,๒๓๔^๗ รูป นอกจากนี้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๗ รูป

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พระสงฆ์ที่สังกัดในหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีทั้งหมดจำนวน ๙๗ วัด แบ่งเขตการปกครองทั้งหมดจำนวน ๒๐ ตำบล^๘ ดังนี้

๑.ตำบลสนามชัย มี ๕ วัด	๒.ตำบลบ้านโพธิ์ มี ๖ วัด
๓.ตำบลพิหารแดง มี ๖ วัด	๔.ตำบลห้วยเหล็ก มี ๕ วัด
๕.ตำบลดอนกำยาน มี ๖ วัด	๖.ตำบลสวนแตง มี ๖ วัด
๗.ตำบลดอนโพธิ์ทอง มี ๔ วัด	๘.ตำบลศาลาขาว มี ๖ วัด
๙.ตำบลรั้วใหญ่ มี ๘ วัด	๑๐.ตำบลไผ่ขวาง มี ๓ วัด
๑๑.ตำบลบางกุ้ง มี ๑ วัด	๑๒.ตำบลโคกโคเฒ่า มี ๒ วัด
๑๓.ตำบลโพธิ์พระยา มี ๓ วัด	๑๔.ตำบลสระแก้ว มี ๔ วัด
๑๕.ตำบลสนามคลี มี ๗ วัด	๑๖.ตำบลท่าระหัด มี ๘ วัด
๑๗.ตำบลดอนมะสังข์ มี ๓ วัด	๑๘.ตำบลท่าพี่เลี้ยง มี ๖ วัด
๑๙.ตำบลลิ้งชัน มี ๖ วัด	๒๐.ตำบลดอนตาล มี ๒ วัด

^๗สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี, ข้อมูลทะเบียนพระภิกษุสามเณร, (สุพรรณบุรี ๒๕๕๗). หน้า ๑ - ๒.

^๘สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม, (๒๕๕๖). มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๓๐/๒๕๕๕ สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม มติที่ ๔๙๕/๒๕๕๕ เรื่องขออนุมัติปรับปรุงคณะกรรมการปรับปรุงแก้ไขระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พ.ศ. ๒๕๑๘.

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๗ ถึงเดือน ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๗ รวมเป็นระยะเวลา ๑๐ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ สถานภาพของพระสงฆ์ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

สมมติฐานที่ ๒ อายุของพระสงฆ์ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ พรรษาของพระสงฆ์ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ ระดับการศึกษาสามัญ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๕ ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ของพระสงฆ์ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ บทบาท หมายถึง ความสามารถขององค์กรในการบรรลุเป้าหมาย ที่ได้กำหนดไว้ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สมาชิกเกิดความพอใจในงาน และองค์กรโดยส่วนรวมสามารถปรับตัว และพัฒนาเพื่อดำรงอยู่ต่อไปได้

๑.๖.๒ พระสงฆ์ หมายถึง พระสังฆาธิการที่ดำรงตำแหน่ง ประธานที่ปรึกษา ประธาน รองประธานกรรมการและเลขานุการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) รวมไปถึงคณะกรรมการที่เป็นพระสงฆ์และฆราวาสที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการบริหารประจำหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ในเขตการปกครองคณะสงฆ์ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งโดยตำแหน่งและโดยการแต่งตั้ง

๑.๖.๓ การพัฒนาชุมชน หมายถึง การพัฒนาความคิด ความสามารถของประชาชนในชุมชนเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการช่วยเหลือตนเอง เพื่อนบ้าน และชุมชน ให้มีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นต้น

๑.๖.๔ ชุมชน หมายถึง กลุ่มบุคคลที่อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันมีการทำกิจกรรมร่วมกัน มีผลประโยชน์ร่วมกันซึ่งอาศัยอยู่ในเขตของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลตามเขตการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ศีลธรรม หมายถึง หลักธรรมหรือกฎหมายที่เป็นแนวทางแห่งการประพฤติปฏิบัติของบุคคลทั้งที่เป็นข้อห้ามและข้ออนุญาต

วัฒนธรรม หมายถึง แบบอย่างการดำเนินชีวิตของกลุ่มคนที่ถือปฏิบัติร่วมกันสั่งสมและสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่องในสังคมหรือชุมชนนั้นๆ

สุขภาพอนามัย หมายถึง การรักษาความสะอาดในด้านสาธารณสุขขั้นมูลฐานตามหลัก ๕ ส. คือ สะสาง สะดวก สะอาด สงบ สุขลักษณะ และสร้างนิสัย

สัมมาชีพ หมายถึง การแสวงหาหรือประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่ผิดศีลธรรมประเพณีและวัฒนธรรม และกฎหมายบ้านเมือง

สันติสุข หมายถึง ธรรมหรือสิ่งที่ก่อให้เกิดความสงบร่มเย็นและนำความสุขมาให้แก่บุคคลในชุมชน สังคมและประเทศชาติ

ศึกษาสงเคราะห์ หมายถึง วัดจัดการเรียนการสอน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนนั้น เช่น การพัฒนาและจัดการศึกษาธรรมศึกษาสำหรับเด็กเยาวชนและประชาชนทั่วไป การสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน การจัดตั้งศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ การจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และการจัดตั้งทุนสงเคราะห์นักเรียน รวมไปถึงการจัดการศึกษาให้กับชุมชนในรูปแบบต่างๆ ของวัดเป็นต้น

สาธารณสงเคราะห์ หมายถึง การดำเนินกิจการเพื่อให้เป็นสาธารณประโยชน์การช่วยเหลือเกื้อกูล หรือการอุดหนุนจนเจือสถานที่ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติแก่ประชาชนทั่วไป

กตัญญูตเวทีตาธรรม หมายถึง ธรรมที่ทำให้บุคคลรู้จักอุปการคุณหรือบุญคุณที่บุคคลอื่นมีบิดามารดาเป็นต้น กระทำแก่ตนมาก่อนแล้วกระทำตอบแทน

สามัคคีธรรม หมายถึง ธรรมคำสอนที่ก่อให้เกิดความรักความสามัคคีในหมู่คณะทำให้มีความรักใคร่ปรองดองกันไม่แตกแยกกัน และอยู่ด้วยกันในสังคมอย่างมีความสุข

๑.๖.๕ หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) หมายถึง หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลแห่งราชอาณาจักรซึ่งมีวัดตั้งอยู่ หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในที่หมายเอาเฉพาะหน่วยอบรมประจำตำบล ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรีเท่านั้น

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ได้ทราบบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๗.๒ ได้ทราบถึงบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๗.๓ ได้ทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๗.๔ เป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงหรือส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น